

Mednarodni kodeks ICC/Esomar o tržnih,
javnomnenjskih in družbenih raziskavah
ter analizah podatkov 2025

Izvirni jezik tega dokumenta je angleščina. V primeru sporov,
nejasnosti ali neskladij velja angleško besedilo.

Mednarodna gospodarska zbornica (ICC) je institucionalni predstavnik več kot 45 milijonov podjetij v več kot 170 državah. Osnovna naloga ICC je, da poslovni svet deluje za vse, vsak dan in povsod.

Z edinstveno kombinacijo zagovarjanja interesov, rešitev in določanja standardov spodbujamo mednarodno trgovino, odgovorno poslovno ravnanje in globalni pristop k regulaciji, poleg tega pa nudimo vodilne storitve na področju reševanja sporov. Med našimi člani je veliko vodilnih svetovnih podjetij, malih in srednjih podjetij, poslovnih združenj in lokalnih gospodarskih zbornic.

Esomar je svetovna neprofitna organizacija, ki se zavzema za krepitev in povezovanje skupnosti raziskovalcev, strokovnjakov in analitikov.

Od leta 1947 Esomar spodbuja strokovnjake in podjetja, da izkoristijo svoj potencial na globalni in lokalni ravni, ter spodbuja povezovanje, sodelovanje, rast in znanje. Danes Esomar zastopa in povezuje več kot 50.000 posameznikov in več kot 750 podjetij v več kot 130 državah.

Esomar programi, pobude, poročila in dogodki spodbujajo izobraževanje, najboljše prakse, etične standarde, mreženje in zagovarjanje interesov industrije.

Mednarodni kodeks ICC/Esomar o tržnih, javnomnenjskih in družbenih raziskavah ter analizah podatkov

Copyright © 2025

Mednarodna gospodarska zbornica (ICC)/Esomar

ICC/Esomar ima vse avtorske pravice in druge pravice intelektualne lastnine v zvezi s tem skupinskim delom in spodbuja njegovo reprodukcijo in razširjanje pod naslednjimi pogoji: ICC/Esomar mora biti naveden kot vir in imetnik avtorskih pravic z navedbo naslova dokumenta.

Za vsako spremembo, prilagoditev ali prevod, za vsako komercialno uporabo in za vsako uporabo, ki nakazuje, da je vir dela druga organizacija ali oseba ali da je z delom povezana, je treba pridobiti izrecno pisno dovoljenje. Dovoljenje se lahko zahteva od ICC preko ipmanagement@iccwbo.org ali pri Esomar preko professional.standards@esomar.org

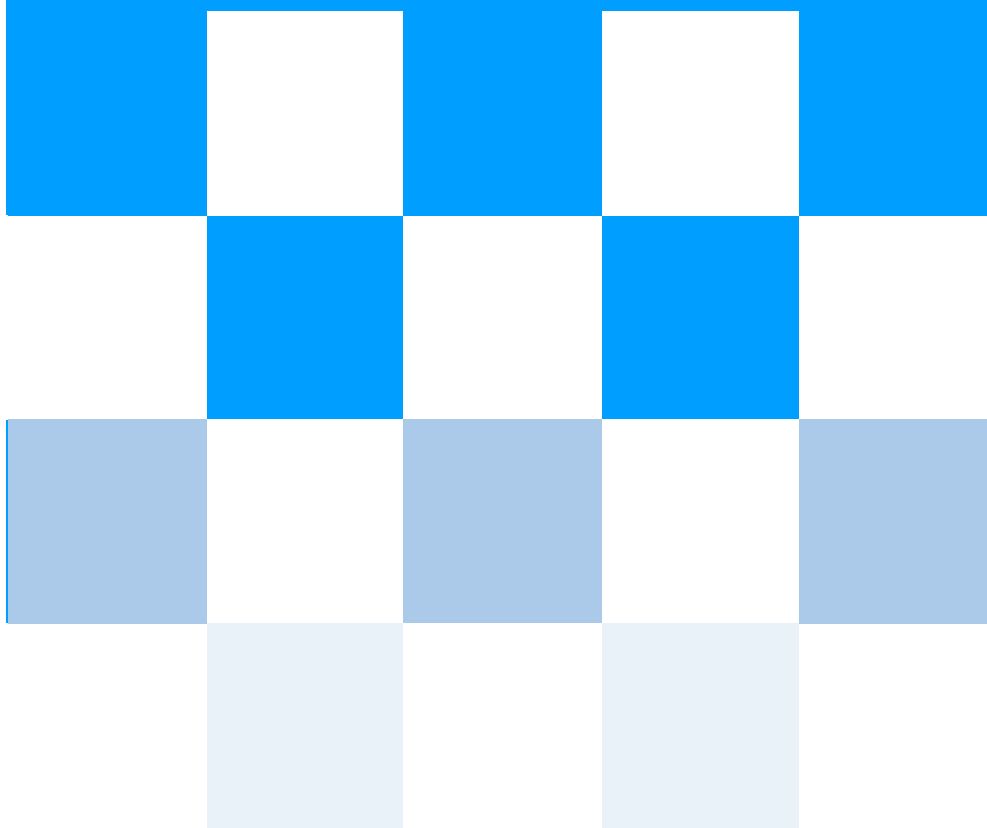
Ta kodeks je bil preveden z uporabo programske opreme za umetno inteligenco. Za njegovo točnost je poskrbela predstavnica Esomarja, Janja Božič Marolt.

Vsi kodeksi in smernice ICC so na voljo na spletni strani www.iccwbo.org

Vsi kodeksi in smernice Esomar so na voljo na spletni strani www.esomar.org

Vsebina

Uvod	4
Kodeks in ta posodobitev	4
Tržne, javnomnenjske in družbene raziskave ter analize podatkov	4
Odgovornost in razlaga kodeksa	5
1. Opredelitve	6
2. Temeljna načela	9
3. Členi	11
Odgovornosti do posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki	12
Člen 1 Dolžnost skrbnega ravnanja	12
Člen 2 Otroci, mladoletniki in druge ranljive osebe	12
Člen 3 Zmanjšanje količine podatkov	13
Člen 4 Zbiranje primarnih podatkov	13
Člen 5 Uporaba sekundarnih podatkov	14
Člen 6 Varstvo podatkov in zasebnost	14
Odgovornosti do naročnikov	15
Člen 7 Primernost za namen	15
Člen 8 Preglednost, zaupnost in odgovornost	15
Odgovornosti do splošne javnosti	16
Člen 9 Objava ugotovitev	16
Odgovornosti do raziskovalne stroke	16
Člen 10 Strokovna odgovornost	16
Člen 11 Pravna odgovornost	17
Člen 12 Skladnost	17
Člen 13 Izvajanje	18

Uvod

Mednarodni kodeks ICC/Esomar za tržne, javnomnenjske in družbene raziskave ter analize podatkov (v nadaljnjem besedilu: »kodeks«) je zasnovan tako, da uporabnikom in naročnikom raziskav ter splošni javnosti zagotovi zaupanje v način zbiranja raziskovalnih podatkov in splošne zaključke.. V kontekstu napačnih informacij in dezinformacij ter hitro razvijajočega se digitalnega okolja je zaupanje v raziskave med vsemi zainteresiranimi stranmi pomembnejše kot kdaj koli prej.

Tržne, javnomnenjske in družbene raziskave ter analize podatkov se soočajo s stalnimi dinamičnimi spremembami, ki jih poganjajo družbeni mediji, umetna inteligenca (UI), vključno s sintetičnimi podatki, in druge nastajajoče tehnologije. Fragmentacija raziskovalnega procesa spreminja načine, kako zbiramo, urejamo, analiziramo in interpretiramo podatke. V tipičnem raziskovalnem projektu lahko sodeluje veliko akterjev. Naročnik je lahko oseba ali subjekt, ki naroča in izvaja celotno raziskavo ali njen del. Ti razvojni dogodki in ključna vloga nadzora pomenijo, da je bolj kot kdaj koli prej pomembno identificirati, kdo naroča raziskavo, kdo prispeva k raziskavi ter jasno opredeliti odgovornosti in obveznosti vsakega posameznika v zvezi z upoštevanjem tega kodeksa.

Kodeks in ta posodobitev

Kodeks, ki ga priznava več kot 60 združenj v več kot 50 državah, je bil sprejet pred več kot 70 leti in se od leta 1977 razvija v sodelovanju z Mednarodno gospodarsko zbornico (ICC). Kodeks je pridobil pomembno težo s sprejetjem s strani ICC, ki zastopa več kot 45 milijonov članov v več kot 170 državah. Da bi ohranil svojo relevantnost, je bil večkrat revidiran, nazadnje leta 2016. Revizija kodeksa iz leta 2025 naj bi zagotovila, da kodeks ostane aktualen in primeren za svoj namen, s čimer še naprej podpira raziskave z uveljavljanjem visokih etičnih standardov in krepitevjo zaupanja javnosti po vsem svetu. Ta revizija je pomembna, saj poudarja etično ravnanje, odgovornost, preglednost in nujnost človeškega nadzora.

Tržne, javnomnenjske in družbene raziskave ter analize podatkov

Tržne, javnomnenjske in družbene raziskave ter analize podatkov imajo za cilj zagotoviti objektivne, na dejstvih temelječe informacije in vpoglede v odnos, potrebe in vedenje ljudi, s čimer pomagajo podjetjem, oblikovalcem politik in odločevalcem pri izbiri najprimernejšega načina nadaljnega ravnanja. Glede na zavezo raziskovalne industrije k učinkoviti samoregulaciji ta kodeks izpostavlja zaščito zasebnosti, izpolnjevanje naše dolžnosti skrbnega ravnanja, spodbujanje poklicne odgovornosti in spoštovanje zakonodaje.

Odgovornost in razlaga kodeksa

Ta kodeks je zasnovan kot celovit niz temeljnih načel in členov za samoregulacijo na področju raziskav trga, javnega mnenja in družbe ter tudi analize podatkov. Določa standarde za ohranjanje zaupanja javnosti, zagotavljanje skladnosti z lokalnimi in mednarodnimi zakoni ter upoštevanje najboljših praks v panogi. Od raziskovalcev in analitikov – ne glede na to, ali uporabljajo tradicionalne metode ali nove tehnologije – se pričakuje, da izpolnjujejo svoje etične, poklicne in pravne obveznosti do udeležencev raziskav, naročnikov in širše javnosti. Kodeks zagotavlja tudi pravice raziskovalcev glede pridobivanja in izmenjave informacij, kot je določeno v 19. členu Mednarodnega pakta Združenih narodov o državljanskih in političnih pravicah.

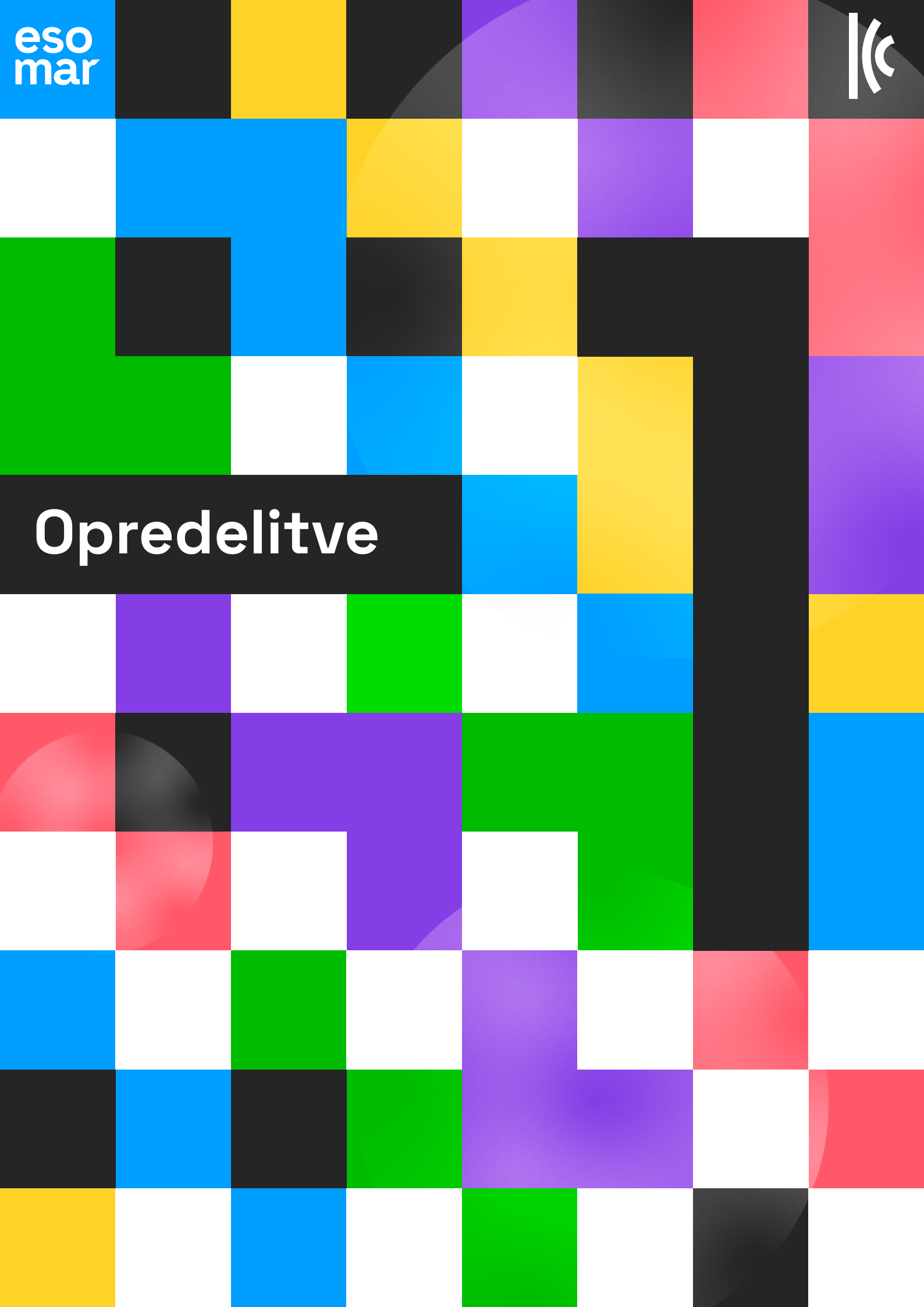
Kodeks velja za vse, ki se ukvarjajo z raziskovanjem trga, javnega mnenja in družbe, analizo podatkov, tako kvalitativno kot kvantitativno, vključno s tistimi, ki uporabljajo platforme za samostojno uporabo. Raziskovalci morajo spoštovati kodeks v skladu s svojo vlogo in stopnjo vpliva. V tem kontekstu revidirani kodeks nalaga dodatno odgovornost naročniku/pooblaščenču, da zagotovi, da so vsi izvajalci, ki jih najame, seznanjeni s kodeksom in ga v celoti upoštevajo.

Ta kodeks je zavezujoč za vse člane Esomar in za tiste v drugih raziskovalnih združenjih in samoregulativnih organih, ki ga sprejmejo in uporabljajo, skupaj z vsemi, ki so vključeni v kateri koli del raziskovalnega procesa ali se z njim ukvarjajo.

Kodeks je treba uporabljati tako v smislu njegovega duha, kot tudi v skladu z njegovim konkretnim besedilom. Uporabljati ga je treba skupaj z drugimi ustreznimi kodeksi, smernicami, načeli in okvirnimi razlagami ICC in Esomar, ki zagotavljajo kontekst za njegovo uporabo v konkretnih raziskovalnih metodah in praksah. Ti in drugi podobni dokumenti so na voljo na spletnih straneh www.iccwbo.org in www.esomar.org.

Temeljna načela zajemajo glavne teme kodeksa.

Naslovi, vključeni v člene, so del kodeksa in jih je treba kot take tudi razlagati.

Opredelitve

Za namene tega kodeksa imajo sledeči izrazi naslednji pomen:

Umetna inteligenca (UI) je niz tehnologij, ki so zasnovane za simuliranje človeške inteligence in sposobnosti reševanja problemov¹.

Otrok je oseba, stara 12 let ali manj². Glej tudi »mladostnik«.

Naročnik je katera koli posamezna oseba ali organizacija, oddelek ali enota - interna ali eksterna - ki naroči, komisijsko zahteva ali se naroči na celoto ali kateri koli del raziskave.

Soglasje pomeni prostovoljno, konkretno in premišljeno izražanje soglasja posameznika kot odgovor na jasne informacije o zbiranju, obdelavi in kakršnikoli uporabi njegovih osebnih podatkov.

Analiza podatkov pomeni proces povezovanja in/ali proučevanja podatkovnih nizov za odkrivanje skritih vzorcev, neznanih korelacij, trendov, preferenc in drugih koristnih informacij za raziskovalne namene.

Osebni podatki so vse informacije, ki se nanašajo na posameznika/osebo (posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki) in ki ga je mogoče neposredno³ ali posredno⁴ identificirati.

Primarni podatki so podatki, ki jih raziskovalec zbira neposredno od posameznika/osebe ali o njem/njej za namene raziskave.

Obvestilo o zasebnosti (včasih imenovano tudi politika zasebnosti) pomeni objavljen povzetek praks organizacije ali posameznega upravljavca na področju zasebnosti, v katerem je opisano, zakaj in kako organizacija ali upravljavalec zbira, uporablja, razkrije in upravlja osebne podatke posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki.

Raziskave, ki vključujejo vse oblike tržnih, javnomnenjskih in družbenih raziskav, vključno z analizo podatkov za raziskovalne namene, pomenijo sistematično zbiranje, analizo in interpretacijo informacij o posameznikih in organizacijah. Uporabljajo statistične in/ali analitične metode in tehnike uporabnih družbenih, vedenjskih, podatkovnih in drugih znanosti za pridobivanje uvidov in podporo odločanju ponudnikov blaga in storitev, vlad, neprofitnih organizacij in splošne javnosti.

Raziskovalec je vsaka oseba ali organizacija, ki izvaja celotno raziskavo ali njen del.

1 Definicija je bila vključena, ker se je v specifičnem kontekstu raziskovanja zdela nujna. Definicija je namenoma široka in ni tehnična, saj s tem zagotovi, da Kodeks pokriva vse trenutne in bodoče aplikacije umetne inteligence. To ne vpliva na ostale dokumente samoregulacije, ki ne izhajajo iz tega Kodeksa.

2 Veljavna zakonodaja, ki jo je potrebno upoštevati, lahko »otroke« definira drugače.

3 Primeri neposrednih identifikatorjev so ime, specifična geografska lokacija, telefonska številka, fotografija, zvočni ali video posnetek.

4 Posredni identifikatorji so tisti, ki se jih lahko v kombinaciji uporabi za identifikacijo posameznika, na katerega se nanašajo podatki. Primeri posrednih identifikatorjev so reference na posameznikove fizične, fiziološke, mentalne, ekonomske, kulturne ali družbene značilnosti. Veljavna zakonodaja, ki jo je potrebno upoštevati, lahko posredno identifikacijo definira tudi drugače. V nekaterih pravnih sistemih tovrstni podatki lahko veljajo za osebne podatke, četudi imetnik podatkov posameznika ne more identificirati. V drugih sistemih štejejo za osebne podatke le, če je mogoče z njimi na legalen način posameznika ponovno identificirati.

Posameznik, na katerega se nanašajo podatki,

je vsaka oseba, katere podatki se uporabljajo v raziskavah (v nekaterih primerih je posameznik, na katerega se nanašajo podatki, lahko tudi podjetje ali organizacija).

Škoda pomeni oprijemljivo ali materialno škodo (npr. fizično poškodbo ali finančno izgubo), duševno ali moralno škodo (npr. škodo ugledu ali dobremu imenu), ali čezmeren poseg v zasebno življenje.

Posameznik/oseba pomeni človeka, z namenom razlikovanja od sintetične, virtualne ali digitalno ustvarjene osebnosti ali entitete.

Neraziskovalna dejavnost pomeni neposredno dejavnost, usmerjeno proti posamezniku, katerega osebni podatki so bili zbrani ali analizirani z namenom spreminjanja stališč, mnenj ali vedenja tega posameznika.

Pasivno zbiranje podatkov je zbiranje osebnih podatkov z opazovanjem, merjenjem ali beleženjem posameznikovih dejanj ali vedenja.

Sekundarni podatki so podatki, ki so bili zbrani za drug namen in se nato uporabijo v raziskavi.

Sintetični podatki so informacije, ki so bile ustvarjene za posnemanje značilnosti podatkov iz resničnega sveta.

Sintetična osebnost pomeni digitalno upodobitev osebe, ustvarjene za posnemanje vedenja, preferenc in značilnosti resničnih ljudi ali skupin.

Ranljiva oseba pomeni posameznika/osebo, ki ima lahko omejeno sposobnost sprejemanja prostovoljnih in informiranih odločitev, vključno z osebami z začasnimi ali trajnimi kognitivnimi motnjami ali ovirami v komunikaciji.

Mladostnik pomeni mlado osebo, staro od 13 do 17 let⁵. Izraz mladi se uporablja v množinski obliki z enakim pomenom.

5 Veljavna zakonodaja, ki jo je potrebno upoštevati, lahko »mladostnike« definira drugače.

Temeljna načela

Ta kodeks je osnovan na petih temeljnih načelih, ki zajemajo vlogo in pomembnost tržnih, javnomnenjskih in družbenih raziskav ter analize podatkov v sedanjem okolju. Njihov namen je podpreti razlago in uporabo členov kodeksa. Čeprav je spoštovanje zakonodaje temelj, kodeks podpira etične standarde, ki presegajo zakonske zahteve.

1

Vse raziskave morajo biti zakonite, poštene, pregledne in resnične.

2

Vse raziskave morajo biti izvedene skrbno. Interakcije morajo biti poštene, spoštljive in ne smejo škodovati posamezniku, na katerega se nanašajo podatki.

3

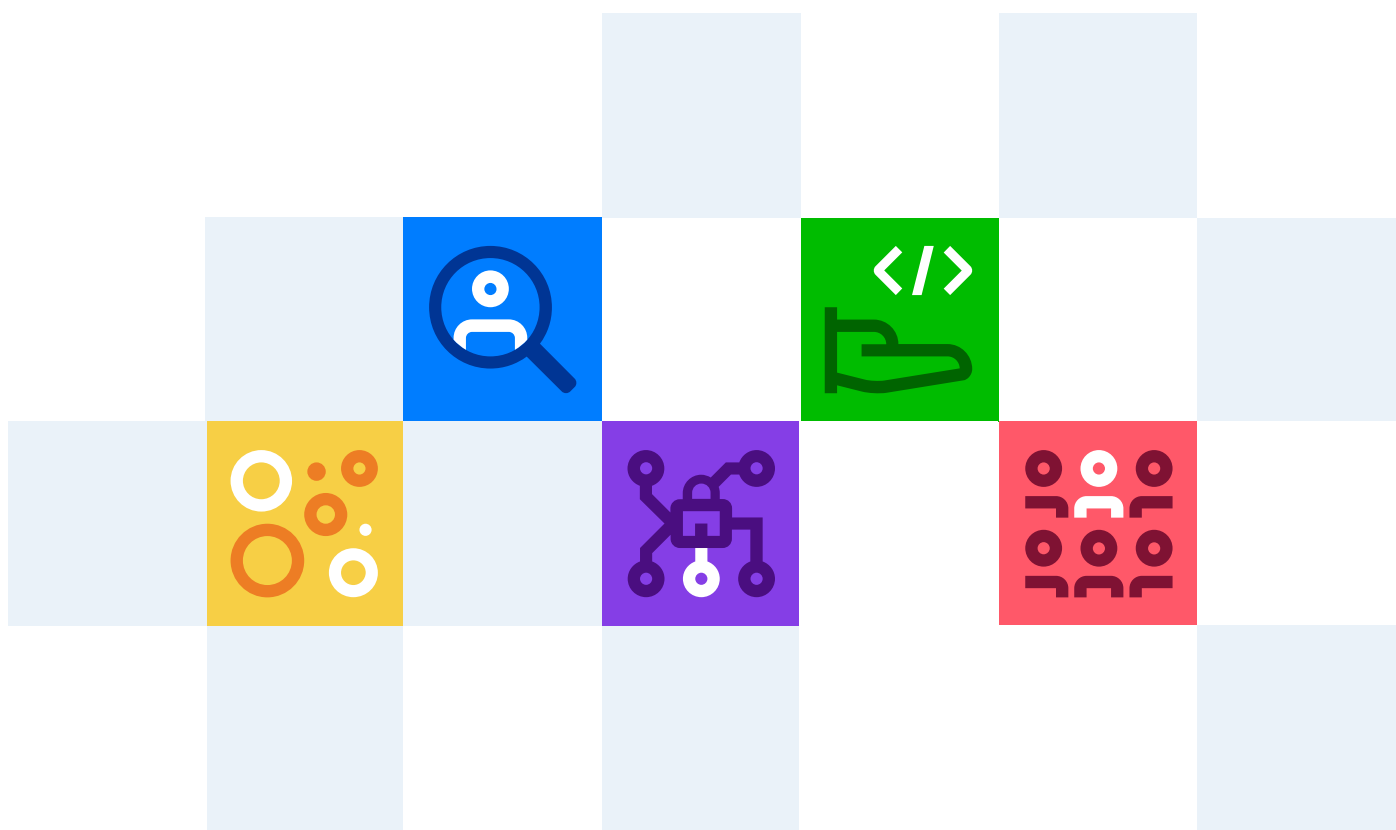
Raziskovalci morajo posameznikom, na katere se nanašajo podatki, jasno pojasniti, kako bodo njihovi osebni podatki zbrani in uporabljeni. Vsi osebni podatki morajo biti v celoti zaščiteni pred nepooblaščenim dostopom ali uporabo.

4

Raziskovalci morajo ravnati etično in ne smejo storiti ničesar, kar bi lahko spodkopalo zaupanje javnosti v raziskave ali škodovalo ugledu raziskovanja.

5

Raziskovalci nosijo splošno odgovornost za raziskave in nadzorujejo izvajanje raziskav, ne glede na uporabljeno metodo, tehniko in tehnologijo. Tisti, ki prispevajo k raziskavam, nosijo odgovornost, ki je sorazmerna z njihovimi dejavnostmi, strokovnim znanjem in nadzorom.

Členi

Odgovornosti do posameznikov, osebni podatki

Člen 1 Dolžnost skrbnega ravnanja

- (a) Vse osebe, vključno z otroki, mladimi in drugimi ranljivimi posamezniki, ki so povabljeni k sodelovanju kot posamezniki, na katere se nanašajo podatki v raziskavi, imajo pravico zavrniti sodelovanje. To vključuje tudi osebe, vključene v sekundarno zbiranje podatkov, kjer je to izvedljivo.
- (b) Ne glede na to, ali se osebni podatki zbirajo neposredno ali posredno za kvantitativno ali kvalitativno raziskavo, morajo raziskovalci zagotoviti, da sodelovanje ne povzroči škode.
- (c) Bistveni osebni podatki se lahko razkrijejo službam za nujne primere v izjemnih življenjsko nevarnih situacijah ali situacijah, v katerih lahko pride do zlorab, kot jih opredeljuje lokalna zakonodaja.
- (d) Raziskovalci se morajo zavedati da so raziskave odvisne od zaupanja javnosti tako v integriteto, kot v zaupno obravnavanje posredovanih informacij. Zato morajo raziskovalci skrbno ohranjati jasno razlikovanje med raziskovalnimi in neraziskovalnimi dejavnostmi⁶.
- (e) Posamezniki, na katere se nanašajo osebni podatki, morajo biti pred začetkom zbiranja podatkov obveščeni o kateri koli neraziskovalni dejavnosti dejavnostih – na primer promocijskih ali komercialnih dejavnostih ali nadaljnjih stikih v zvezi z uporabniško izkušnjo. Za neraziskovalne namene je treba pridobiti ločeno soglasje. Takšne aktivnosti morajo biti jasno ločene od raziskovalnih aktivnosti.

Člen 2 Otroci, mladostniki in druge ranljive osebe

- (a) Kadar so otroci vključeni kot posamezniki, na katere se nanašajo osebni podatki, je treba pridobiti soglasje starša, zakonitega skrbnika ali odgovornega odraslega. Prav tako je soglasje potrebno, kadar to zahteva veljavna zakonodaja.

Raziskovalci morajo ugotoviti starost posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki, in pridobiti soglasje, preden od otrok zbirajo dodatne osebne podatke. Ob tem mora biti jasno predstavljena narava in obseg informacij, ki se zbirajo, ter jasni načini, kako se poda soglasje.

- (b) Raziskovalci morajo biti posebno previdni, ko razmišljajo o vključitvi otrok in mladih v raziskave. Vsebina in narava raziskave morata biti primerna njihovi starosti, stopnji zrelosti in njihovim raznolikim kognitivnim sposobnostim. Med celotnim raziskovalnim procesom morajo raziskovalci pozorno spremljati morebitne ranljivosti, ki jih lahko ima ali izkazuje otrok ali ranljiv posameznik.
- (c) Raziskovalci lahko osebne podatke razkrijejo tretjim osebam le po pridobitvi soglasja starša, zakonitega skrbnika ali odgovornega odraslega, ali kadar je razkritje dovoljeno z zakonom.

⁶ Ker je pomembno, da tudi neraziskovalci jasno razlikujejo med raziskovalnimi in komercialnimi dejavnostmi, opozarjamo na 7. člen Kodeksa ICC za oglaševanje in tržno komuniciranje: »Tržno komuniciranje mora biti pregledno glede svojega resničnega komercialnega namena in ga ne smemo napačno predstavljati. Zato komunikacija, ki spodbuja prodajo blaga ali sklepanje pogodb za storitve, ne sme biti prikrita, na primer kot novice, uredniški prispevek, tržna raziskava, potrošniške raziskave, potrošniške ocene, vsebine, ki jih ustvarjajo uporabniki, zasebni blogi, zasebne objave na družbenih omrežjih ali neodvisne ocene itd.«

- (d) Pri delu z ranljivimi posamezniki morajo raziskovalci zagotoviti, da so ti sposobni sprejemati informirane odločitve in da niso pod neprimernim pritiskom, da sodelujejo v raziskavi.

Člen 3 Zmanjšanje količine podatkov

- (a) Raziskovalci morajo v vsakem raziskovalnem projektu omejiti zbiranje in/ali obdelavo osebnih podatkov na podatke, ki so utemeljeni in neposredno povezani z namenom raziskave (glej tudi člen 6(e)).
- (b) Kadar se podatki posredujejo podizvajalcem ali drugim tretjim osebam, morajo raziskovalci zagotoviti, da se prenese le najmanjša količina osebnih podatkov, ki je potrebna za izvajanje dogovorjenih storitev. Takšni podatki se ne smejo uporabljati za noben drug namen.

Člen 4 Zbiranje primarnih podatkov

- (a) Kadar se za namene raziskave osebni podatki zbirajo neposredno od posameznika, na katerega se osebni podatki nanašajo, velja:
- Raziskovalci – ne glede na to, ali zastopajo organizacijo, podjetje ali delujejo kot samostojni strokovnjaki – se morajo ustrezno identificirati, takšni posamezniki, pa biti zmožni brez težav preveriti identiteto raziskovalca. Posameznik, mora imeti tudi možnost, da se v primeru kakršnih koli pomislekov ali vprašanj v zvezi z raziskavo hitro in enostavno obrne na raziskovalca ali njegovo organizacijo.
 - Uporaba sintetične osebnosti za zbiranje podatkov mora biti takšnemu posamezniku, jasno sporočena na začetku raziskave.
 - Raziskovalci morajo zagotoviti, da je sodelovanje prostovoljno in temelji na jasnih in točnih informacijah o splošnem namenu in naravi raziskave. Takšne informacije morajo biti zagotovljene na začetku raziskave. Če to zaradi metodologije ni mogoče, je treba takšne posameznike, o tem obvestiti v najkrajšem možnem času.
 - Raziskovalci morajo obvestiti takšne posameznike, če bo katerakoli dejavnost vključevala ponovni stik, in pridobiti njihovo soglasje za tak ponovni stik. Edine izjeme so ponovni stik za namene nadzora kakovosti, poročanje o neželenih dogodkih, kot so tisti, ki se pojavijo v medicinskih raziskavah, ali če to zahteva zakon.
 - Raziskovalci morajo jasno navesti, kako dolgo in za kakšen namen bodo osebni podatki shranjeni.
- (b) Pri posrednem/pasivnem zbiranju podatkov od posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki:
- Mora zbiranje podatkov temeljiti na soglasju takšnega posameznika, in izpolnjevati vse pogoje (a) i–v zgoraj.
 - Kadar soglasja ni mogoče pridobiti, morajo raziskovalci imeti zakonsko dopustne razloge za zbiranje podatkov in morajo čim prej odstraniti ali prikriti vse značilnosti, ki omogočajo identifikacijo.
- (c) Raziskovalci morajo posameznikom, na katere se nanašajo osebni podatki, omogočiti, da kadarkoli prenehajo s sodelovanjem v raziskavi. Ob umiku je treba vse zbrane osebne podatke izbrisati, če je to tehnično in operativno izvedljivo in ne ogroža veljavnosti prej zbranih ali analiziranih rezultatov raziskave.
- (d) Takšni posamezniki, morajo imeti dostop do spremembe svojih osebnih podatkov, če je to tehnično in operativno izvedljivo in če to ne ogroža veljavnosti rezultatov raziskave.

Člen 5 Uporaba sekundarnih podatkov

Pri uporabi sekundarnih podatkov, ki vključujejo osebne podatke, morajo raziskovalci zagotoviti, da:

- (a) Je predvidena uporaba skladna z namenom in kakovostjo, za katera so bili podatki prvotno zbrani, ter da obstajajo jasni razlogi za njihovo ponovno uporabo za dodatno zbiranje ali obdelavo podatkov.
- (b) Predvidena uporaba ob prvotnem zbiranju ni bila izrecno izključena in ne krši nobenih pogodbenih omejitev, avtorskih pravic ali pravic intelektualne lastnine.
- (c) Uporaba podatkov ne bo povzročila neposredne škode posameznikom, na katere se nanašajo osebni podatki, in da obstajajo ukrepi za preprečevanje takšne škode.
- (d) Se upoštevajo vse zahteve vsakega od takšnih posameznikov, da se njihovi podatki ne uporabljajo za druge namene.

Člen 6 Varstvo podatkov in zasebnost

- (a) Raziskovalci in podizvajalci ne smejo deliti ali prenesti osebnih podatkov posameznika na naročnika, razen če je takšen posameznik, izrecno soglašal z določenim namenom uporabe teh podatkov ter podal soglasje za tak prenos.
- (b) Raziskovalci morajo zagotoviti politiko zasebnosti, ki je jasna, ni zavajajoča in je enostavno dostopna posameznikom, na katere se nanašajo podatki. Če se uporabljajo orodja za sledenje, mora biti o tem posameznik obveščen že pred zbiranjem kakršnihkoli podatkov.
- (c) Raziskovalci morajo sprejeti ukrepe, da zagotovijo, da osebnih podatkov, vključno z domnevno identiteto osebe, ni možno razkriti s sklepanjem, tudi če se uporabljajo napredne analitične tehnike ali umetna inteligenca. Takšne tehnike lahko vključujejo navzkrižno analizo, majhne vzorce, druge oblike sklepanja ali kombiniranja z dodatnimi podatki, kot so zapisi naročnika, sekundarni ali javno dostopne podatkovne zbirke.
- (d) Raziskovalci morajo sprejeti vse razumne varnostne ukrepe, da zagotovijo varno hrambo osebnih podatkov. Ti morajo biti zaščiteni pred tveganji, kot so izguba, nepooblaščen dostop, kot so kibernetiski napadi ali kraja podatkov, uničenje, zloraba, manipulacija, sprememba, razkritje ali katero koli drugo dejanje, ki bi lahko ogrozilo podatke.
- (e) Osebni podatki se ne smejo hraniti dlje, kot je potrebno, in samo za prvotni namen, za katerega so bili zbrani ali uporabljeni. Po tem morajo biti podatki anonimizirani ali izbrisani.
- (f) Pred prenosom osebnih podatkov naročnikom, podizvajalcem ali drugim zunanjim ponudnikom storitev morajo raziskovalci zagotoviti, da ti prejemniki uporabljajo vsaj enakovredne varnostne ukrepe in ravnaajo v skladu z vsemi veljavnimi predpisi o varstvu podatkov in obravnavo kršitev varnosti podatkov.
- (g) Raziskovalci morajo posebej paziti, da se ohranijo pravice do varstva podatkov posameznikov v primerih, ko osebni podatki prehajajo izpod ene pristojnosti v drugo. Takšni prenosi se ne smejo izvajati brez soglasja posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki, in morajo izpolnjevati vse pogoje iz člena 4(a)(i–v). Poleg tega morajo raziskovalci sprejeti vse razumne ukrepe, da se zagotovi, da vse stranke upoštevajo varnostne ukrepe in načela varstva podatkov iz tega kodeksa.

- (h) V primeru kršitve varstva osebnih podatkov imajo raziskovalci dolžnost skrbnega ravnanja do vključenih posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki. Te posameznike in vse pristojne organe je potrebno o kršitvi obvestiti v skladu z veljavno zakonodajo.

Odgovornosti do naročnikov

Člen 7 Primernost za namen

- (a) Raziskovalci morajo zasnovati raziskavo, ki je primerna glede na namen in izpolnjuje zahteve in kakovost, dogovorjeno z naročnikom. Če to ni izpolnjeno, je potrebno naročnika obvestiti in zadevo ustrezno razrešiti.
- (b) Raziskovalci morajo skrbno načrtovati raziskave, ki so primerne za ciljno populacijo in čim natančneje odražajo predvideno ciljno skupino. Prav tako morajo biti transparentni glede morebitnih omejitev, kot so potencialne vrzeli v virih podatkov ali zastopanosti populacije, ki lahko vplivajo na to, kako dobro raziskava odraža opredeljeno ciljno skupino.
- (c) Raziskovalci morajo naročnikom zagotoviti zadostne tehnične informacije, vključno z metodo, viri podatkov, nadzorom kakovosti, uporabljenimi analizo in morebitnimi omejitvami raziskave, da lahko naročniki ocenijo veljavnost rezultatov ter vseh ugotovitev in zaključkov.
- (d) Raziskovalci morajo zagotoviti, da so ugotovitve, rezultati in njihove morebitne interpretacije jasno in ustrezno podprti s podatki. Prav tako morajo jasno razlikovati med ugotovitvami, interpretacijo teh ugotovitev s strani raziskovalcev ter morebitnimi spoznanji in zaključki ali priporočili.
- (e) Naročnik mora biti obveščen, kadar se pri zbiranju podatkovnih nizov, analizi, poročanju ali razlagi ugotovitev uporablja umetna inteligenca ali druge nastajajoče tehnologije. To vključuje uporabo sintetičnih podatkov in sintetičnih osebnosti. V takih primerih je treba navesti obseg človeškega nadzora.
- (f) Raziskovalci morajo zagotoviti, da vsi raziskovalni podatki ali dodatna gradiva, ne glede na to, ali izvirajo iz anket ali iz naročnikovih virov, ostanejo zaupni, ko se uporabljajo v umetni inteligenci ali nastajajočih tehnologijah. Dostop do takih materialov mora biti strogo omejen na varno in nadzorovano okolje.
- (g) Na zahtevo morajo raziskovalci naročnikom omogočiti, da organizirajo neodvisne preglede kakovosti zbiranja in priprave podatkov, ob upoštevanju ustreznih sporazumov o zaupnosti

Člen 8 Preglednost, zaupnost in odgovornost

- (a) Raziskovalci morajo prepoznati in biti transparentni glede vseh poznanih, možnih ali domnevnih pristranskosti v raziskavi, ki lahko vplivajo na zbiranje, urejanje, obdelavo, analizo ali interpretacijo podatkov in ugotovitev.
- (b) Raziskovalci morajo upoštevati vse omejitve v zvezi z intelektualno lastnino (IP), kot so avtorske pravice ali zahteve glede zasebnosti, povezane s ponovno uporabo ali

uporabo podatkov.

- (c) Na zahtevo morajo raziskovalci razkriti uporabo podizvajalcev.
- (d) Vse strani morajo v dobri veri sodelovati pri reševanju sporov, ne glede na to, ali so v njih udeleženi raziskovalci, naročniki, podizvajalci ali posamezniki, na katere se nanašajo podatki.
- (e) Raziskovalci morajo vso komunikacijo z naročnikom in vse rezultate raziskav obravnavati kot zaupne, razen če se z naročnikom dogovorijo drugače.

Odgovornosti do splošne javnosti

Člen 9 Objava ugotovitev

Pri objavljanju ugotovitev morajo:

- (a) Raziskovalci in naročniki zagotoviti, da ima javnost dostop do zadostnih informacij, vključno z viri podatkov, vzorčenjem in metodologijo, da lahko oceni veljavnost zaključkov. To mora biti v obliki, ki je za splošno javnost enostavno razumljiva.
- (b) Na podlagi utemeljene zahteve raziskovalci pravočasno zagotoviti zadostne tehnične informacije in jasno dokumentacijo za potrditev vseh objavljenih ugotovitev. Raziskovalci in naročniki morajo razkriti, ali so umetna inteligenca, sintetični podatki ali druge nastajajoče tehnike in/ali tehnologije imeli pomembno vlogo pri vzorčenju, uporabi, analizi ali interpretaciji podatkov, ter v kakšnem obsegu je bil vključen človeški nadzor.
- (c) Raziskovalci ne smejo razširjati raziskav ali zaključkov niti dovoliti, da se njihova imena ali imena njihovih organizacij povezujejo s takšnim razširjanjem, razen če to ustrezno podpirajo podatki.
- (d) Raziskovalci zagotoviti, da se naročnik z njimi posvetuje o obliki in vsebini vsake objave izsledkov raziskave. Naročnik in raziskovalec sta odgovorna, da objavljeni rezultati niso zavajajoči in v izsledkih ni neprimerne selektivnosti ugotovitev.
- (e) Če raziskava vključuje objavo identitete ali osebnih podatkov posameznika, na katerega se nanašajo podatki, morajo raziskovalci vnaprej jasno obvestiti posameznika, kateri podatki bodo objavljeni, in predhodno pridobiti njegovo soglasje.

Odgovornosti do raziskovalne stroke

Člen 10 Strokovna odgovornost

- (a) Raziskovalci morajo biti pošteni, transparentni, iskreni in objektivni. Zagotoviti morajo, da so postopki zbiranja podatkov ali informacij, obdelave in analiz izvedeni v skladu z ustreznimi raziskovalnimi principi, metodami in tehnikami.
- (b) Raziskovalci morajo delovati etično in ne smejo storiti ničesar, kar bi lahko spodkopalo zaupanje javnosti v raziskave ali škodovalo ugledu raziskav.
- (c) Raziskovalci morajo biti odkriti in pošteni v vseh svojih poklicnih in poslovnih odnosih.
- (d) Raziskovalci ne smejo dajati lažnih ali drugače zavajajočih izjav o svojem znanju, izkušnjah ali dejavnostih ali o znanju, izkušnjah ali dejavnostih svoje organizacije.
- (e) Raziskovalci ne smejo neupravičeno kritizirati drugih raziskovalcev.
- (f) Raziskovalci morajo upoštevati splošno sprejeta načela poštene konkurence.
- (g) Raziskovalci morajo naročniku razkriti vsak morebitni konflikt interesov, povezan z raziskovalnim projektom, vezanim na naročnika.

Člen 11 Pravna odgovornost

- (a) Raziskovalci morajo upoštevati vse veljavne mednarodne in nacionalne zakone ter lokalne kodekse ravnanja, strokovne standarde ali pravila. Če mednarodni kodeks ICC/Esomar za tržne, javnomnenjske in družbene raziskave ter analize podatkov določa višji standard, morajo raziskovalci upoštevati ta višji standard.
- (b) Raziskovalci in naročniki morajo preveriti, da v objavljenih rezultatih in ugotovitvah raziskav ni kršitev zasebnosti ali pravic intelektualne lastnine (IL), kot so kršitve avtorskih pravic, vključno s tistimi, povezanimi z rabo umetne inteligence in učnimi podatki.

Člen 12 Skladnost

- (a) Raziskovalci morajo zagotoviti, da se raziskave izvajajo v skladu s tem kodeksom, da se naročniki in druge stranke, vključno z vsemi podizvajalci, strinjajo z izpolnjevanjem njegovih zahtev in da se kodeks, kadar je to primerno, uporablja v vseh organizacijah, podjetjih in pri vseh posameznikih na vseh stopnjah raziskave, sorazmerno z njihovimi dejavnostmi, strokovnim znanjem in nadzorom.

Kadar je to primerno, se vse stranke spodbuja, da v svoje pogodbe vključijo določbo, s katero potrdijo svojo skladnost s kodeksom in odgovornost za njegovo spoštovanje.
- (b) Odprava kršitve tega kodeksa s strani raziskovalca je sicer zaželena, vendar ne opravičuje kršitve.
- (c) Raziskovalci morajo sodelovati pri vseh disciplinskih preiskavah, ki jih Esomar izvaja v zvezi z morebitno kršitvijo tega kodeksa. Neizpolnjevanje te obveznosti se šteje za kršitev tega kodeksa. To velja tudi za člane drugih samoregulativnih organov, ki izvajajo ta kodeks, in disciplinske preiskave, ki jih izvajajo njihovi odgovorni organi.

Člen 13 Izvajanje

- (a) Ko so kodeks in njegova temeljna načela sprejeta, jih morajo ustrezni samoregulativni organi izvajati na lokalni, nacionalni in mednarodni ravni. Raziskovalci in naročniki se morajo seznaniti tudi z ustreznimi lokalnimi samoregulativnimi dokumenti o raziskavah in z vsemi odločitvami, ki jih sprejme ustrezni samoregulativni organ.
- (b) Zahteve za razlago načel iz tega kodeksa je treba predložiti strokovnemu odboru Esomar za standarde ali v posebnih okoliščinah Globalni komisiji ICC za trženje in oglaševanje, da jih morebiti preuči njen odbor za razlago kodeksa ICC.

esomar